

Rijksoverheid

Ideeënboek pilot verduurzaming CAO Rijk

Inhoudsopgave

Voorwoord		3	
Cijfers		4	
Duurzame cao in cijfers		4	
Experimentmethode Design voor duurzaam		4	
Categorieën ideeën		5	
1 Biodiversiteit	6	12 Gedragsverandering	17
2 Voedsel	7	13 Investering	18
3 Bedrijfsmaterialen	8	14 Individueel Keuze Budget (IKB) anders	19
4 Verduurzamen	9	15 Duurzaam reizen	22
5 drankconsumpties	9	16 Elektrisch vervoer	22
6 ICT	11	17 Trein	22
7 Doneren geld	12	18 Deelvervoer	23
8 Energie	13	19 Stimuleren fietsen	25
9 Flexibel kantoor	14	20 Sport	25
10 Thuiswerkplek	15	21 Repareren	26
11 Verduurzaming huis	16		
Nawoord		27	

Voorwoord

In 2024 starten de onderhandelingen voor een nieuwe CAO Rijk. Daarin gaat het traditioneel over salaris en werktijden. Maar dat zijn allang niet meer de enige onderwerpen aan de onderhandelingstafel. Duurzaamheid staat hoog op de agenda. Onze werknemers vinden dat van belang. Zo vindt 65% van de rijksambtenaren het belangrijk of zeer belangrijk dat de werkgever de bedrijfsvoering verduurzaamt.

“Het Rijk is met 156.000 werknemers de grootste werkgever van Nederland. Ons kabinet heeft verdragen gesloten op het gebied van klimaat en verduurzaming. Op deze thema’s hebben we daarom een voorbeeldrol,” aldus Gerard de Koe, coördinator CAO Rijk. “Onze cao is daar een mooi instrument voor. Hierin staan afspraken die op iedere rijksambtenaar van toepassing zijn. Als werkgever hebben we samen met de vakbonden afspraken gemaakt voor de pilot verduurzaming CAO Rijk. Wat we hierbij belangrijk vinden, is dat verduurzamen echt iets van de mensen zelf wordt. Via de pilot hadden alle collega’s de mogelijkheid mee te denken. We hebben fantastische voorstellen ontvangen.

Het team dat de pilot organiseert, beoordeelde alle ideeën op uitvoerbaarheid, schaalbaarheid, impact, gedragsverandering, inclusiviteit en originaliteit. Sommige ideeën vielen op basis van de criteria af. Andere ideeën, die aan elkaar verwant waren, werden samengevoegd. Uiteindelijk zijn er veertien ideeën geselecteerd en verder uitgewerkt naar experimenten volgens de methode Design voor Duurzaam. De ontwikkelingen van de pilot zijn te volgen op [Pilot duurzame cao | CAO Rijk](#) en www.denkdoeduurzaam.nl. De pilot is wat ons betreft dé manier om de status quo te doorbreken; samen rijksbreed zoeken en werken aan de oplossingen voor de klimaatproblemen van nu.”

In dit boekje vind je een indicatie van de ingediende ideeën.

Namens het kernteam Pilot Verduurzaming CAO Rijk

Gerard de Koe

Coördinator CAO Rijk

Cijfers

Duurzame cao in cijfers

327 rijksambtenaren stuurden een reactie in

160 'ideedroppers' dropten een idee

123 'ideehouders' dienden een idee in en gaven aan mee te willen doen aan de pilot

49 collega's meldden zich aan als 'meedenkers'

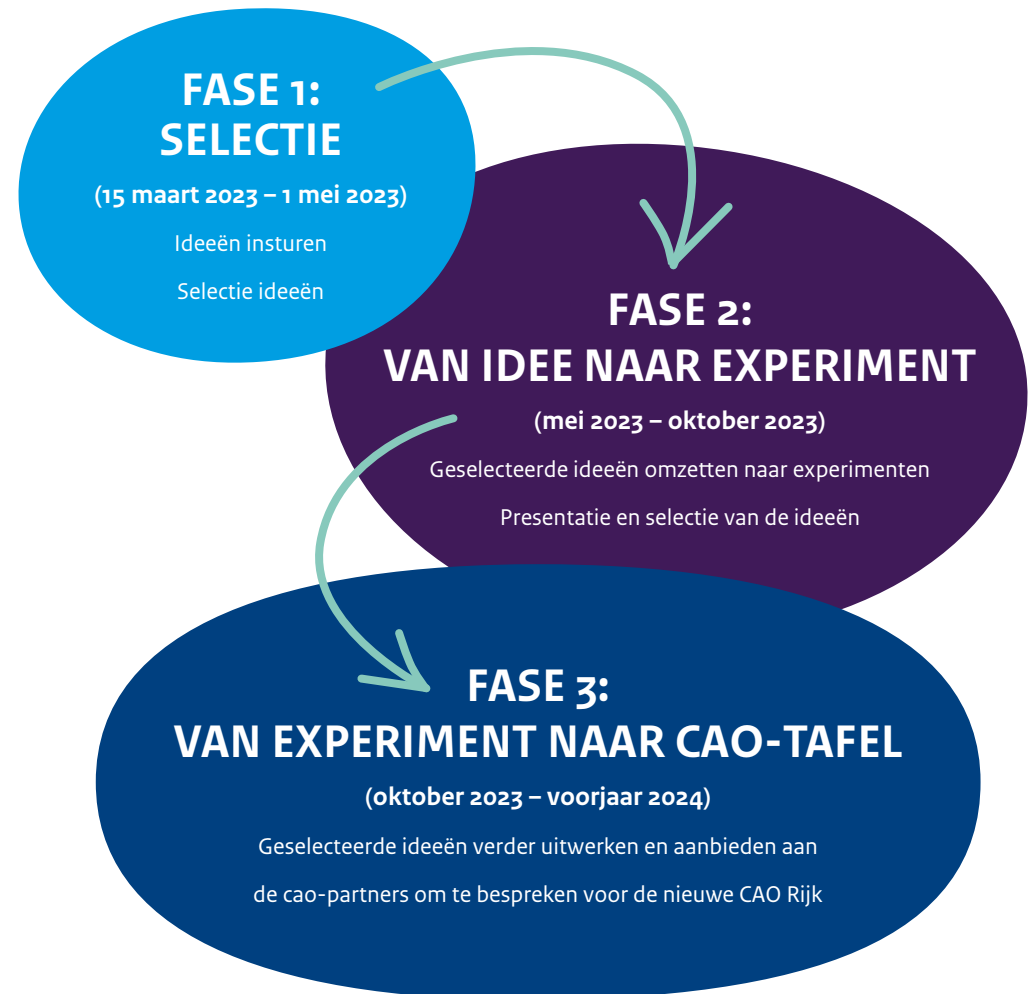
50 mensen deden mee aan de startdag

14 ideeën zijn geselecteerd voor de pilot

60 deelnemers werkten mee aan uitwerking van idee naar experiment

Experimentmethode Design voor duurzaam

De pilot is een experiment dat bestaat uit verschillende fases:

Ga voor de actuele stand van zaken naar [Pilot duurzame cao | CAO Rijk](#)

Categorieën ideeën

Alle rijksambtenaren waren uitgenodigd om een idee aan te leveren voor de pilot over de verduurzaming van de CAO Rijk. De ideeën zijn geclusterd in onderstaande categorieën, die in de volgende paragrafen worden toegelicht. Een kleine afwijking van de ingestuurde teksten is mogelijk in verband met de leesbaarheid. Daarnaast zijn spelfouten verwijderd.

Biodiversiteit
Voedsel
Bedrijfsmaterialen
Verduurzamen drankconsumpties
Collectief inkopen
ICT
Doneren geld
Energie
Flexibel kantoor
Thuiswerkplek
Verduurzaming huis
Gedragsverandering
Investering
Individueel Keuze Budget (IKB) anders
Duurzaam reizen
Elektrisch vervoer
Trein
Deelvervoer
Stimuleren fiets
Sport
Repareren

De 14 geselecteerde ideeën staan toegelicht op: [Pilot duurzame cao | CAO Rijk](#).

Op deze website wordt ook van ieder experimententeam een interview gepubliceerd, waarin ze ingaan op hun aanpak en ervaringen.

1

Biodiversiteit

Ingediende ideeën over biodiversiteit liepen uiteen van tegels wippen en daktuinen tot het op elk departement houden van een bijenvolk en meer groen op werk en thuis. Enkele uitgelichte ideeën:

“We horen altijd dat de grote steden een concrete jungle zijn geworden. Als Rijksoverheid doen wij weinig om daar verandering in te brengen. Het aanleggen van groene daken (daktuinen) helpt daarbij. Het vergroent steden, zorgt voor een betere waterhuishouding en biedt mogelijkheden voor personeel. Het biedt namelijk een serene plek, door de hoogte is het vaak ver weg van de drukte, in de natuur, op een paar meter van je werkplek. In het verleden is ook al bewezen dat sommige dieren, zoals zeldzame vlinders of bedreigde bijen, via een daktuin gesteund kunnen worden.”

“Bijna vijftig procent van de Nederlandse tuinen bestaat uit tegels, terwijl acht van de tien Nederlanders graag meer groen in hun tuin willen.

Mijn idee is om een eenmalige en/of maandelijkse bijdrage te geven aan medewerkers, zodat zij hiermee tuinartikelen, denk aan een regenton, bloemen, planten en gereedschap, kunnen kopen om hun tuin of balkon te vergroenen. De medewerkers met een plat dak die geen zonnepanelen hebben of nog ruimte hebben op hun dak, kunnen deze bijdrage inzetten voor een sedumdak/groendak.”

“Een groentetuin laten beheren door Binnenwerk-medewerkers. De ambtenaren en het Bedrijfsrestaurant in de kantoren kunnen een stukje tuin reserveren en aangeven wat ze willen verbouwen. Dat kunnen groente en fruit, maar ook bloemen zijn. Binnenwerk-medewerkers kunnen dan de tuintjes bijhouden. Door bloemen toe te voegen staan er in de kantoren duurzame, zelfgekweekte bloemen. Dat is ook nog eens goed voor de biodiversiteit, zoals voor de bijen en andere insecten. Wellicht is het interessant voor een imker om er een bijenkorf neer te zetten.”

2 Voedsel

Voor voedsel hadden de ideeën namen als:

- Lekker en gezond plantaardig eten in de bedrijfskantine en bij lunches
- Goedkope vegetarische of biologische producten in de kantine
- Vegetarisch en/of vegan als de standaard
- Vers biologisch eten

Onderbouwing van enkele ideeën:

“Bied in de bedrijfskantines iedere dag een ruime keus aan lekker plantaardig warm en koud eten aan. Zorg ervoor dat het er aantrekkelijker uitziet en voordeliger is dan de items met dierlijke componenten. Als de werknemer in de kantine kennis maakt met hoe lekker een plantaardige maaltijd kan zijn, neemt hij die kennis mee naar de eettafel thuis.”

“Als bedrijfsrestaurants meer standaard vegetarisch of vegan eten aanbieden en dierlijke producten de uitzondering zijn, dan kunnen we in grote mate bijdragen aan het verkleinen van onze footprint. Ook helpen we medewerkers om minder dierlijke producten te eten. Van goede en lekkere gerechten die worden

geserveerd kunnen de recepten worden gedeeld. Daarnaast kan worden ingezet op het creëren van meer bewustzijn over de voordelen van plantaardig eten. Dat kan bijdragen aan de transitie naar meer plantaardig eten.”

“Maak een duurzame en gezonde voedselkeuze voor een collega makkelijker en goedkoper. Dat kan door middel van de subsidiëring van de bedrijfsrestaurants, het gratis aanbieden van teamlunches, dat zorgt voor verbinding, of het aanbieden van vouchers voor een gezonde en duurzame lunch als je thuiswerkt. Dit kan onderdeel zijn van de werkkostenregeling (WKR) of van het IKB-pakket.”

“De impact van onze voeding is groot. Zeer groot. En dan te bedenken dat we met een enkele aanpassing een gigantisch groot bereik hebben. Mijn ideaalbeeld: enkel veganistische voeding (en drinken) binnen de Rijksoverheid. Van koffie tot soep bij de automaten en van een appel tot de grote maaltijd in het bedrijfsrestaurant.”

3

Bedrijfsmaterialen

Onder bedrijfsmaterialen liepen de ingediende ideeën uiteen:

- Gigantische besparing op handleidingen, brochures, publicatiemateriaal en ander drukwerk.
- Weg met wegwerp, bloemen op aanvraag
- Geef medewerkers de optie om in plaats van een (eindejaars) geschenk een boom te laten planten door de werkgever
- Organiseer een maatschappelijk teamuitje!
- Share & Wear!
Tweedehandskleding voor en door rijksoverheidsmedewerkers.

“Nu worden bij bepaalde momenten (jubileum, verjaardag, ziekte) bloemen aangeboden aan medewerkers. Hiervoor zijn duurzame alternatieven beschikbaar. Om duurzaamheid te stimuleren zal een duurzame keuze aangemoedigd kunnen worden door zowel de bloemen uit het assortiment te schrappen als de keuze voor duurzame producten aan te moedigen door aanvullende voordelen.”

“We kennen de beelden allemaal: containers vol afgedankte kleding die aan de andere kant van de wereld terecht komen op enorme afvalbergen en niet zelden grotendeels worden

verbrand. Een belangrijke factor hierin is de fast fashion-industrie. Dit is de snel en goedkoop geproduceerde kleding, waarbij er sprake is van snelle wisselingen van het assortiment, slechte arbeidsomstandigheden en een hoge milieu-impact. Het kan ook anders: niet alles hoeft nieuw! Tweedehandskleding is mooi, heeft een verhaal, kan mensen verbinden en kan mensen die dat nodig hebben een steuntje in de rug geven. Het principe: heb je iets in je kast hangen dat je niet meer draagt maar dat nog best een ronde meekan? Breng het naar het drop off-punt op jouw kantoor. In tegenstelling tot bij Vinted en dergelijke platforms, verkoop je jouw kledingstuk niet, maar deel je het. Je kunt jouw kledingstuk een tweede leven: daarmee draag je bij aan het verminderen van de milieu- en mensenrechtenimpact van de kledingindustrie en stel je een collega in staat om hun kledingkast op een eerlijke, duurzame manier te vernieuwen. Collega's met een kleine portemonnee kunnen zich via P-Direkt aanmelden voor de kledingbank en ontvangen kleding gratis. Wat is er nodig? Drop off- en afhaalpunten, een fysieke winkel en een webshop en wat inzet van collega's in het sorteren en registreren van kleding.”

“Als overheid houden we op verschillende manieren al rekening met duurzaamheid, bijvoorbeeld in de kantine. Waar denk ik winst behaald kan worden, is op het vlak van uitstapjes en events. Voor medewerkers worden diverse uitstapjes georganiseerd, denk aan teambuilding, borrels, etentjes en feestjes. Hoewel het vervoer daarnaartoe misschien meestal het ov of de fiets is, vraag ik me af wat de impact van deze events is en of het duurzamer en mogelijk ook socialer kan. Zo kan ik me voorstellen dat we een keer een middag vrijwilligerswerk gaan doen bij een zorginstelling als teamuitje, om zo het nuttige en aangename te combineren. Of ga een keer afval opruimen in plaats van naar een strandtent. Met andere woorden: houd je ecologische voetdruk zo klein mogelijk. Hetzelfde geldt voor (kerst)cadeaus. Hoewel het gebaar heel leuk kan zijn en positief ontvangen wordt, kan ik me voorstellen dat een deel van de collega's zegt: 'ik hoef dat product eigenlijk niet' of 'schenk mijn bijdrage maar aan een goed doel'. Ook hier is het dus de uitdaging om te kijken hoe we het budget van het Rijk hiervoor duurzaam en sociaal inzetten.”

4

Verduurzamen drankconsumpties

BYOC (Bring your own cup), het gebruiken van plasticvrije koffiebekers, het drinken van duurzame thee en koffie en het creëren van een koffiebekerwasstraat waren enkele van de ideeën die gingen over het niet meer gebruiken van wegwerpbekers en het verduurzamen van drankconsumpties.

Omschrijvingen luiden:

“Bij ons zijn er geen afwasmachines aanwezig in de pantry’s. Door een glazen-spoelborstel, zoals ook gebruikt in de horeca, in de pantry’s te plaatsen maak je het eenvoudig om een vaste mok te gebruiken en aan het eind van de dag om te spoelen.”

“De Belastingdienst heeft een contract met een koffieleverancier voor koffie op de (kantoor)afdelingen. Dit contract is inclusief het beschikbaar stellen van kartonnen bekertjes voor thee en koffie. Ik heb gezien dat collega’s soms tot acht bekertjes per dag gebruiken. Dan praten we over heel veel kartonnen bekertjes. De bekertjes worden ingezameld voor recycling, maar hoeveel beter is het wanneer deze bekertjes (bijna) niet meer nodig zijn? Ik ben anderhalf jaar geleden begonnen met het uitdelen van mokken op de Belastingdienst bellenafdelingen van Leeuwarden. Inmiddels al

ruim tweehonderd. Hoe mooi is het als het (via) een cao kan worden geregeld dat een mok bij je persoonlijke uitrusting hoort, naast een koptelefoon, een laptop en een toetsenbord. In de onderhandeling met de koffieleverancier kan dan worden bezuinigd op deze bekertjes. Ook groen voor de leverancier en DE heeft tenslotte ook mokken in het assortiment. Ik zou graag meer vaart zien in dit mokkenproject en over een aantal jaren ook met pensioen willen zonder dat ik mokken moet blijven aanleveren.”

“Door het verbruik van de wegwerpbekertjes produceren wij veel afval. Mijn voorstel is om deze te vervangen door (leuke/vrolijke) glazen of door keramieken kopjes, die kunnen in de vaatwasser waardoor je ze weer kunt hergebruiken. Op langere termijn is dit duurzamer. Ook kun je iedere medewerker eenmalig een ‘to go’-beker geven, waar ze uiteraard wel hun naam op kunnen schrijven. Ook hierdoor lever je minder afval. Daarnaast kun je medewerkers met een arbeidsbeperking inzetten om de lading vuile kopjes meerdere malen per dag te vervangen.”

Noot: Per 1 januari 2024 zijn wegwerpbekertjes onder bepaalde omstandigheden verboden

5

Collectief inkopen

Ideeën die in deze categorie genoemd worden, gaan over:

- Het collectief inkopen en uitvoeren van groene dakbedekking en tegelwippen
- Het collectief (hybride) aanschaffen van warmtepompen en met korting aan medewerkers beschikbaar stellen
- Collectief verduurzamen
- De centrale inkoop van duurzame thuiswerkartikelen

De onderbouwingen van deze ideeën zijn:

“Centrale inkoop van duurzame thuiswerkartikelen, als alternatief voor een vergoeding waarbij er geen invloed op duurzaamheid is. Of afspraken maken met lokale leveranciers met betrekking tot het leveren van apparatuur direct aan de ambtenaren. Hiermee borg je de inkoop op duurzame artikelen en door voordelige inkoop is er meer bestedingsruimte voor de ambtenaar (vastgestelde budgetten) en meer controle op inkoop duurzame apparatuur. Denk aan beeldschermen, bureaus en printers.

“Het hybride werken zorgt voor veel extra spullen, door de dubbele werkplek. Niet al die spullen zijn duurzaam of van goede kwaliteit. De schaalgrootte van het Rijk is zo groot dat het impact heeft om die spullen

heel duurzaam aan te schaffen. Dat zou ook de markt stimuleren om thuiswerkvoorzieningen te verduurzamen.”

“Biedt als onderdeel van de cao een collectief verduurzamingsplan aan. Je kunt je als werknemer inschrijven om een energiescan uit te laten voeren, dubbelglas te laten plaatsen, je huis te laten isoleren en zonnepanelen te laten plaatsen. De werkgever investeert en het wordt in drie jaar via je loon (en een deel via het IKB) terugbetaald. Het doel: de verduurzaming van je thuiswerkplek. Daarnaast kent elke organisatie zijn eigen ‘hub’ waar mensen advies kunnen aanvragen en bijvoorbeeld een thermocamera kunnen lenen.”

“Centrale inkoop van duurzame thuiswerkartikelen zorgt met name voor ontzorging en drempelverlaging. Men vertrouwt de werkgever en heeft geen omkijken naar facturering en regelmatig. Het totaalbedrag wordt niet per se lager (behalve het IKB-deel), dus het is niet zo dat de werknemer extra geld ontvangt. Daarnaast kan het helpen om mensen aan de organisatie te binden in deze tijd van personeelstekorten.”

6 ICT

Veel ingestuurde ideeën gingen over het makkelijker maken van de integratie van de zakelijke en privételefoon. Bijvoorbeeld door het gebruik van een dual sim. Ook eerlijke apparatuur, minder apparaten per ambtenaren, bewuster omgaan met data (slimme ICT - minder CO₂) en het daarmee voorkomen van het onnodige gebruik van grondstoffen werden genoemd.

“Op dit moment krijgt iedereen een toestel. Nieuwe exemplaren worden bovendien toegestuurd terwijl de oude nog prima functioneren. Dit is een verspilling van energie en grondstoffen. Als we dit niet meer doen, kunnen we medewerkers stimuleren om minder hardware te gebruiken.”

“De enorme verspilling van grondstof-

fen door het relatief korte gebruik van smartphones zakelijk (en privé). Het is belangrijk dat mensen zelf makkelijk een batterij en scherm kunnen vervangen. Het gaat om de omslag naar repareren en verder gebruiken in plaats van weggooien en iets nieuws kopen.”

“Een kleine vergoeding bieden bij aankoop van een A++ apparaat helpt om Nederland te verduurzamen en de Rijksambtenaren een voorbeeldfunctie te laten vervullen voor andere cao's.”

“Mijn idee is om het mogelijk te maken dat privé mobiele telefoons en laptops worden gebruikt voor zakelijk gebruik. Dit voorkomt het uitgeven van (dure) apparaten welke batterijen bevatten. Deze apparaten worden allemaal met zeer veel vervuiling geproduceerd en vervoerd. Ook het winnen van kobalt voor de batterijen is een duister zaakje waar we liever niet te lang over nadenken. Mijn idee is makkelijk uitvoerbaar. Sterker nog: Ik gebruik mijn privételefoon nu al zakelijk omdat ik het zakelijke nummer als tweede telefoonnummer heb toegevoegd en alle apps van Blackberry Work draaien er gewoon op. Ook kan ik met mijn privélaptop inloggen op Citrix en Teams.”

“Als we opgavegericht, wendbaar en hybride willen werken kan dat alleen als we dit faciliteren met de ICT-

systemen op een SharePoint platform. We moeten dus ook linkjes naar documenten kunnen openen op de iPad en iPhone (dat kan nu dus nog niet!). Met Office 365 kun je in real time in documenten samenwerken (dan hoef je dus niet steeds weer een document uit, voordat iemand anders erin kan om wijzigingen aan te brengen). We hebben nu nog te veel schotten staan en communiceren via mail en vele MB's aan bijlagen, in plaats van dat we linkjes sturen naar brondocumenten. Die worden slechts één keer opgeslagen op één plek en niet tien keer bij elke nieuwe versie. Dat scheelt heel veel ruimte op de mailserver. En weet je hoeveel onze carbon footprint is met al die MB's: Eén jaar lang twintig e-mails per dag versturen per gebruiker komt overeen met de CO₂ die wordt uitgestoten wanneer er duizend kilometer met de auto wordt afgelegd. Als we op deze manier gaan werken bij de rijksoverheid kan, betekent dat dat we een paar datacentra kunnen sluiten. Dat scheelt bakken aan elektrische energie en zal de verdozing van het landschap tegengaan. Voorlopig blijven we werken op de virtuele schijven in de mappenstructuur. De voorwaarde van het delen van informatie is dat je voor iedereen waarmee je samenwerkt op een teamsite de informatie toegankelijk maakt.”

7

Doneren geld

Onder de noemer doneren geld vallen ideeën over de loongift, het Zorgvoorzelfverlof (extra betaald verlof voor mantelzorgers), het IKB-budget inzetten voor goede doelen en de circulaire economie en het besteden van uren aan MVO-projecten.

“Tijd kunnen besteden aan maatschappelijke organisaties op het gebied van inclusiviteit iedereen doet mee. Bijvoorbeeld personen of gezinnen met schulden, betaalachterstanden. ^{of}ondersteuning aan mensen met een achterstand op de arbeidsmarkt.”

“Direct vanuit het salaris kunnen doneren aan goede doelen op het gebied van mens en milieu, met belastingvoordeel.”

“Elke ambtenaar krijgt per jaar een x-aantal uren om tijdens werktijd vrijwilligerswerk te verrichten. Waarom zou dit in de cao moeten? Omdat ik vind dat de rijksoverheid als werkgever hiermee actief uitdraagt dat we onderdeel uitmaken van de maatschappij. Het doel (waar verbind je je tijd aan) zou kunnen afhangen van je departement. Zo komt de ambtenaar ook meer in aanraking met de maatschappij, waar zij of hij

misschien zelfs beleid voor maakt. Het verbindt de ambtenaar met onze opgaven. Voor de mensen die op die manier geholpen worden, geeft het een ander beeld over ‘de overheid’. Het idee is natuurlijk niet nieuw, want grote bedrijven geven medewerkers ook ruimte voor een maatschappelijke bijdrage tijdens werktijd.”

**DUURZAME
DOELEN**

8

Energie

Veel rijksambtenaren stuurden ideeën voor energieverbruik in:

“Maak het mogelijk dat medewerkers via een belastingconstructie of subsidie op een aantrekkelijke wijze een (hybride) warmtepomp kunnen aanschaffen.”

“Zonnepanelen genoeg - zelfs zo veel dat het netwerk het niet meer aan

kan. Laat de overheid met zijn duizenden thuiswerkende ambtenaren vooroplopen door de thuisbatterij te promoten. De aanbesteding zou breed kunnen worden uitgezet, waarmee de prijs wordt gedrukt.”

“Plaats op en bij de overheidsgebouwen zonnepanelen en watertonnen (voor water voor het doorspoelen van toiletten).”

“Drinkwater wordt steeds schaarser. Het verminderen van het gebruik van drinkwater binnen het Rijk voor activiteiten die geen consumptie van water betreffen lijkt me een goed streven. Ik weet niet waar het meeste watergebruik momenteel zit binnen de rijksoverheid, de schoonmaak van gevels van rijksgebouwen, het schoonmaken van het wagenpark, het doorspoelen van toiletten of nog iets anders, maar het zou interessant zijn om de inzet van regenwater voor bijvoorbeeld het toilet of het schoonmaken van gevels te onderzoeken. Of een gezamenlijk project opstarten waarin ambtenaren regentonnen kunnen aanschaffen met korting voor thuis.”

9 Flexibel kantoor

Samenwerkingsruimten gebruiken, kantoorlocaties beschikbaar stellen op plekken waar veel ambtenaren wonen en duurzame woon-werkoplossingen vinden voor ambtenaren die woonachtig zijn in krimpgebieden zijn ideeën die we onder Flexibel Kantoor hebben gevoegd.

“Ik merk dat in dit soort werkgroepen vooral stadsbewoners actief zijn die denken in arbeidsvoorwaarden die gunstig zijn voor ambtenaren die dicht bij het werk wonen, denk aan het gebruik van elektrische fietsen), of wonen in gebieden met goede ov-voorzieningen, bijvoorbeeld de upgrade naar 1e klasreizen, en vooral restrictief zijn voor ambtenaren die in krimpgebieden wonen, denk aan het schrappen van parkeerplaatsen of het afschaffen van parkeermogelijkheid via de Shuttlekaart. Dat werkt discriminerend, vergroot de kloof tussen stad en platteland en leidt ertoe dat competente kandidaten woonachtig in krimpgebieden niet meer gaan solliciteren bij de Rijksoverheid. Dat is sociaal gezien niet duurzaam. Ik heb ideeën over het middels cao-oplossingen faciliteren

van duurzame mobiliteitsoplossingen voor deze groep ambtenaren en wil graag tegendruk bieden tegen voorstellen voor restrictieve maatregelen die een negatieve invloed hebben voor inwoners van krimpgebieden om te kunnen participeren in de Rijksoverheid”

“Het Rijksvastgoedbedrijf is al bezig met plannen voor kantoorhubs maar dat kan nog wel wat meer en anders. Als je weet waar veel ambtenaren wonen, is het handig om hier locaties te regelen. Hierdoor zijn er minder reiskosten en reisbewegingen. Deze locaties kun je laten adopteren door scholen waarbij leerlingen deze locaties kunnen gebruiken als (maatschappelijke) stageplekken. En verder kun je ze laten ondersteunen door lokale ondernemers. Daarbij kan je denken aan een koffieleverancier, bakker et cetera.”

“Deze staat vast al op jullie lijst, maar ik drop het toch voor de zekerheid. Het duaal gebruik van ruimte; de capaciteit van veel ministeries wordt alleen bepaalde uren volledige benut. Terwijl bijvoorbeeld scholieren en studenten vaak ruimtes zoeken om

rustig (of warm) te kunnen studeren. Zou het niet tof zijn als ministeries het goede voorbeeld geven en laten zien hoe bestaande gebouwen en infrastructuur maximaal benut kan worden, zodat we minder hoeven bij te bouwen? En dan is het niet zo erg als je iets langer thuis moet blijven wonen of je kamer niet zo groot is. Dit kan in de vorm van een ProefTuintje. Je zou kunnen beginnen met het laten zien van de hotspots en de leegstand van overheidsgebouwen. En de ruimtecapaciteit bijvoorbeeld delen met universiteiten. Het recombineren van ruimte en tijd. Sharing time and spaces”

10

Thuiswerkplek

Het verduurzamen van je thuiswerkplek door middel van de inzet van het Individueel KeuzeBudget (IKB) valt onder dit thema. Ingestuurd werd onder meer:

“In de cao is opgenomen dat men geld in mag zetten voor meubilering en stoffering van de thuiswerkplek. Als iedereen dit geld inzet om nieuwe spullen te kopen, draagt dit niet bepaald bij aan circulariteit. Het tegenstrijdige is dat een bonnetje van een meubelzaak voor een nieuw bureau meteen zal worden geaccepteerd door P-Direkt als ‘bewijsmateriaal’ maar een betaling voor een via marktplaats aangeschaft tweedehands bureau (waarschijnlijk) niet. Er zouden duidelijkere afspraken gemaakt kunnen worden zodat ook aanschaf van tweedehands artikelen mogelijk is of zelfs wordt gestimuleerd. Een idee dat hierbij aansluit is dat afgeschreven en/of overbodige Rijksmeubels voor niets of tegen

gering tarief overgenomen kunnen worden door medewerkers.*

Nu worden alleen nieuwe spullen (fiets, bureau, lamp, vloer et cetera) vergoed na het indienen van een declaratie. Het lijkt mij veel duurzamer om ook (juist!) tweedehands kopen te stimuleren. Persoonlijk koop ik bijna nooit iets gelijk nieuw, maar kijk ik eerst of iets op marktplaats te vinden is. Natuurlijk is een aankoop via marktplaats lastiger controleerbaar en heb je in het slechtste geval een medewerker zomaar geld gegeven voor bijvoorbeeld een bureau en koopt hij dat er niet van. Maar dat is dan zijn keuze en dan verspilt hij zijn recht of mogelijkheid om later nogmaals een bureau te kopen. In het beste geval maken wij als rijksoverheid een enorme stap in recirculatie en duurzaamheid en stimuleren we onze medewerkers om mooie (zo goed als nieuwe) meubels aan te schaffen. Een tweedehands fiets wordt bovendien minder snel gestolen. Win-win-win-situatie. Ook langer met bijvoorbeeld de werktelefoon laten doen, scheelt heel veel! Batterijen zijn vervangbaar et cetera.

Tweedehands aankopen kun je ook indienen via P-direkt.

11

Verduurzaming huis

Een betere financiële regeling dan de huidige € 750 voor thuiswerkplek-inrichting/verduurzaming is vaak genoemd in verschillende bewoordingen.

“Het heeft veel impact als je 140.000 thuiswerkplekken kunt verduurzamen. Wat een inspiratie voor de 140.000 burens van die medewerkers. Ons idee is: geef iedereen een aanzienlijk (eenmalig) klimaatbudget of verhoog het IKB-doel en sta toe een jaarlijks deel uit je IKB op te sparen voor toekomstige investeringen in je woning, zoals bijvoorbeeld een bouwdepot. Eventueel met een verplichte eigen bijdrage van een x-percentage.

“Onze cao helpt mensen al bij het verduurzamen van hun woning. Hierbij zijn huurders niet expliciet uitgesloten. Echter, veel van de mogelijke verduurzamingsopties zijn

toegespitst op huiseigenaren (het gaat dan bijvoorbeeld om het gebruik van isolatie, zonnepanelen of een warmtepomp) en zijn niet mogelijk als je huurt. Het gebruik van tochtstrips en radiatorfolie is bijvoorbeeld wel mogelijk voor huurders. Wij stellen voor dat verduurzaming breder wordt gedefinieerd en dat er wordt gekeken naar wat er voor huurders wel kan worden aangeboden, binnen wat realistisch is voor huurders. Hieronder vallen voor ons bijvoorbeeld kleinere verduurzamingen die kunnen zonder toestemming van een huisbaas en opties om minder energie te verbruiken (zoals warmte-dekens, of duurzamere apparaten zoals een zuinige wasmachine). Deze opties worden momenteel niet aangeboden. Ook zouden huurders de optie moeten krijgen om zonnepanelen te huren, omdat zij deze zelf niet kunnen plaatsen.”

12

Gedragsverandering

De ideeën die in deze categorie zijn geplaatst, liepen uiteen. Enkele voorbeelden zijn:

“Stel: je woont niet in de buurt van je werk. Je werkt normaliter hybride, maar soms word je extra dagen op kantoor verwacht, of bijvoorbeeld een keer twee dagen achter elkaar. Dat kost niet alleen veel reistijd en energie, maar verhoogt ook CO₂-uitstoot. Je zou in plaats van op en neer racen met het ov, een hotelovernachting kunnen nemen. De kosten die je je werkgever bespaart door dat treinretourtje niet te nemen, mag je inzetten voor je hotelovernachting. En het bedrag dat je daar bovenop

betaalt, mag je uit je IKB betalen. Dat declareer je achteraf. Zo zet je het IKB in voor de besparing van CO₂, duurzame inzetbaarheid van werknemers en flexibiliteit om optimaal hybride te werken. Ook goed voor de werk-privé balans, aantrekkelijk werkgeverschap en energie in het werk. Een win-win-situatie. Ik denk dat de Rijksoverheid hierin een trendsetter en voorbeeld kan zijn!”

“Sturen met thuiswerkvergoeding. Rijkskantoren staan op sommige dagen grotendeels leeg, op andere dagen zijn ze (zeer) vol en is er ook veel mobiliteit (denk aan overvolle treinen). Deze pieken en dalen zou je qua duurzaamheid willen nivelleren en afvlakken, zodat je op termijn minder huisvesting en infrastructuur nodig hebt. Bovendien wil je in het kader van duurzaamheid liever niet dat werknemers meer gecompenseerd worden voor het ‘reizen en op kantoor werken’ dan voor thuiswerken. Deze prikkel moet effectief blijven.”

“Duurzaamheid is een gedeelde verantwoordelijkheid die bij iedereen neergelegd moet worden en door iedereen beleefd moet worden en niet alleen bij of door een club centrale duurzaamheidsadviseurs. Maak duurzaamheid daarom een standaard onderdeel en gesprekspunt in de P-cyclus formulieren. Zo kan worden besproken wat medewerkers nu al doen qua duurzaamheid, bijvoorbeeld ter attentie van een aantal standaardpunten als het minimaliseren van afval. Denk bijvoorbeeld aan printpapier, het opruimen van e-waste en overbodige data, het beperken van reizen, enzovoorts. Tevens kan worden besproken welke kansen en mogelijkheden medewerkers binnen hun afdeling en werkveld zien om nog verder te verduurzamen, en wat daarvoor nodig is. Op deze manier genereer je veel ideeën. Deze ideeën gaan van heel klein en makkelijk op te pakken binnen de eigen organisatie tot zaken die wellicht zelfs Rijksbreed relevant zijn.

13

Investing

Rijksambtenaren stuurden ideeën in over het bieden van de mogelijkheden om salaris in te zetten als financiële investering. Enkele voorbeelden zijn:

- Fiscaal voordelig het IKB inleggen in een duurzaam (vooraf geselecteerd) beleggingsfonds (in plaats van deze uit te laten betalen).
- Het pensioen is een belangrijke secundaire arbeidsvoorwaarde waar van alle arbeidsvoorwaarden ook misschien wel het meest geld mee is gemoeid. Door juist hier een duurzaamheidslag mee te maken, kan een enorm effect worden bereikt. Voorkom dat ons pensioen bij ABP wordt belegd in niet-duurzame investeringen door duurzaamheid als een belangrijke factor bij investeringen van het pensioenfonds te verankeren in de cao. Het doel is een duurzaam en toekomstbestendig pensioen voor alle deelnemers van ABP en andere pensioenfonds. Het idee van een duurzaam pensioen is toekomstbestendig.
- Als een medewerker het salaris laat storten op een duurzame bank, dan krijgt de medewerker elk jaar dat dit het geval blijft vijf IKB-uren in het - niet in geld inwisselbare -

IKB-spaarverlof. Een criterium voor wat een duurzame bank is, zou kunnen zijn dat het in de top twee staat van de duurzame bankwijzer. Belastinggeld wordt zo duurzamer besteed. Goed voor klimaat, natuur, dieren en dergelijke. Omdat mensen vervolgens misschien ook zullen sparen en beleggen via zo'n duurzame bank, heeft het indirect een nog groter effect. Bijkomend voordeel is dat andere banken wellicht gaan concurreren op duurzaamheid omdat geen enkele bank wil dat de salarissen van een werkgever van onze omvang massaal naar een concurrent zullen gaan. Ook omdat we als overheid hiermee een richting aangeven die andere organisaties wellicht zullen volgen. Deze relatief kleine ingreep kan een groot uitstralingseffect hebben. Salaris wordt hoe dan ook uitgekeerd. Het maakt voor de werkgever niet uit naar welke bank dat gaat. Maar het klimaat en de natuur zijn wel geholpen met grote duurzame banken. Dit is daarmee een oplossing die weinig inspanning vraagt van de werkgever, maar veel impact kan hebben op klimaat en natuur.

14

Individueel Keuze Budget (IKB) anders

Ideeën voor het verbreden van de inzet van het IKB waren onder meer:

“Hoe mooi zou het zijn als je je IKB kan besteden aan doelen die de duurzaamheid bevorderen en/of klimaatvriendelijk zijn. Denk aan een bijdrage aan de Nationale Boomfeestdag, deelnemen aan een groen energiecollectief of het sponsoren van doelen als The Ocean Cleanup of

Milieudefensie. De cao maakt het zo laagdrempelig mogelijk om een bijdrage te leveren aan een groenere wereld.”

“Het idee is simpel en maakt gebruik van het bestaande IKB- systeem. Het IKB kan ingezet worden voor verschillende fiscaal voordelige doelen zoals bijvoorbeeld vakliteratuur of een sportabonnement. Wanneer je het laat uitbetalen als

vakantiegeld gaat er veel belasting overheen. Op dit moment zijn duurzame treintickets, in vergelijking met de benzinekosten die je maakt wanneer je op vakantie gaat, nog relatief duur. Het zou fantastisch zijn als duurzame treintickets gedeclareerd kunnen worden via het IKB. Dit maakt duurzaam treinreizen in één klap betaalbaarder voor alle Rijksambtenaren en stimuleert mensen om met de trein op vakantie te gaan.”

“Minder consumptie is van heel groot belang voor het halen van de circulaire doelstelling. Klimaatimpact, biodiversiteit, milieudruk en grondstofzekerheid zijn de impactgebieden. Met een beslissing tot uitstel van koop en in plaats daarvan reparatie en onderhoud, en de koop van tweedehands spullen, maken we een krachtig gebaar. We hebben direct effect vanwege onze eigen medewerkers maar dit kan een gigantische hefboom zijn naar andere overheden en organisaties. Het lijkt eenvoudig in te voeren. Het idee is dat we collega's gaan stimuleren tot de aanschaf van tweedehands producten, maar ook tot reparatie en onderhoud van wat er al is. Aanvullend, zou de reparatie van producten

fiscaal aantrekkelijk moeten zijn. In de koop- en consumptiecultuur is aanschaf vaak goedkoper dan reparatie en onderhoud. Iets opknappen is daardoor vaak minder aantrekkelijk dan de aanschaf van iets nieuws. Door reparatie en onderhoud fiscaalvriendelijk te maken wordt ook dit gestimuleerd.

“Het is al mogelijk om je IKB fiscaalvriendelijk te gebruiken voor fitness. Echter, niet iedereen houdt van fitness. Om mensen meer te stimuleren om te sporten zou je daarom de IKB moeten uitbreiden voor alle sporten en sportverenigingen. Denk aan tennis, voetbal, hardlopen, enzovoorts. Ik denk aan het inzetten van je IKB voor het betalen van de contributie van een sportvereniging.”

“Je IKB inzetten om een studieschuld bij DUO af te lossen. Bij een duurzame cao denk ik vooral aan een sociale en toekomstbestendige cao. De verwachte hoge uitstroom van de oudere generatie rijksambtenaren zal zoveel mogelijk opgevangen dienen te worden door de instroom en doorstroom

van de jongere generatie tot 40 jaar). Dit betekent dat de cao ook aantrekkelijk en ondersteunend dient te zijn voor die doelgroep. Voor rijksambtenaren met een studieschuld is de Rijksoverheid zowel de werkgever en schuldeiser. Het (versneld) kunnen aflossen van de studieschuld bijvoorbeeld door middel van het inzetten van het IKB zorgt voor: minder sociale ongelijkheid, hoger mentaal welzijn en daarmee indirect hogere werkprestaties, afname van schuldenproblematiek, en het maakt de Rijksoverheid een aantrekkelijkere werkgever wat helpt bij het vervullen van de grote hoeveelheid vacatures.”

Vervoer

15

Duurzaam reizen

Duurzaam reizen betreft ideeën van duurzamer woon-werkverkeer tot extra tijd voor duurzame (vakantie)mobilititeit:

“Regelgeving voor woon-werkverkeer, dienstreizen en standplaatsen vereenvoudigen en passend maken voor deze tijd, dus ook in aansluiting op hybride werken”

“Met het vliegtuig ben ik er zo’, ‘Veel te duur die trein’, ‘Time is money’. Ondanks dat we diep van binnen weten dat het geen houdbare situatie is om privé op en neer te vliegen doen we het toch vaker dan we misschien zelf ook zouden willen. Ik vind dat geld- en tijdgebrek voor een rijksambtenaar geen excuus moeten zijn om te gaan vliegen. Het idee is om medewerkers die ervoor kiezen om met de trein en/of bus op vakantie te gaan binnen Europa meer vakantie-uren te geven en/of een extra bijdrage, aangezien een treinreis/busreis veel langer duurt en (nog) duurder is dan een vliegtuigreis.

“De mobiliteitskaart ook geschikt maken voor privé-gebruik (eventueel tegen een kleine bijdrage die bruto/netto verrekenend kan worden). Stimuleren ov-gebruik buiten het werk om. Terugdringen van auto gebruik en daarmee fossiele brandstoffen en

energie. Stimuleren om anders te reizen. Veel mensen vinden ov namelijk te duur in vergelijking met de auto (gemak versus prijs).”

“Veruit het grootste deel (negentig procent) van de CO₂ uitstoot van reizen binnen de Rijksoverheid wordt veroorzaakt door de intercontinentale vluchten. Omdat de stoel zwaarder is en meer ruimte inneemt, zorgt een business class ticket voor driemaal zoveel uitstoot als een economy ticket. Dat is het probleem dat wij willen aanpakken. We willen medewerkers met deze pilot verleiden om vrijwillig te kiezen voor een economy ticket in plaats van business class. Ons idee is een comfortpakket aan te bieden als je vrijwillig kiest voor een economy ticket op een vlucht langer dan zes uur.”

“Voor de mensen die toch met de auto moeten reizen, woon- werk- of dienstreizen: reis samen. Zorg voor een laagdrempelige app waarin je met een paar klikken een carpoolafspraak kunt maken. Nu rijden veel medewerkers in hun eentje over grote trajecten dezelfde route. Stimuleer het gebruik van de app en het samenreizen met een hogere tegemoetkoming in de kosten”.

16

Elektrisch vervoer

Ook over elektrisch vervoer zijn een aantal ideeën ingediend.

“Nu de dienstauto's vrijwel allemaal elektrisch zijn, valt des te meer op dat medewerkers zonder dienstauto bijna allemaal op brandstof rijden. Opladen op het werk is opvallend kostbaar dus elektrisch rijden wordt totaal niet gestimuleerd. In het bedrijfsleven zijn meerdere succesvolle voorbeelden (o.a. DHL) waar medewerkers gratis kunnen laden en elektrisch zijn gaan rijden. En ja, de overheid wil dat we met het openbaar vervoer reizen, maar dat is lang niet voor iedereen mogelijk. Bijvoorbeeld vanwege werktijden of beperkte beschikbaarheid van ov bij werk of huis. Maak het aantrekkelijk voor medewerkers om elektrisch te rijden. Dit kan door het tarief van de laadpalen op de werkplek aan te passen. Nu is dit tarief voor dienstauto's al hoog en voor overige gebruikers (dus medewerkers zonder dienstauto) zelfs nog hoger. Maak laden aantrekkelijk door het voor medewerkers goedkoop of zelfs gratis te maken.”

“IKB belastingvrij kunnen inzetten voor de aanschaf en lease van nieuwe of tweedehands elektrische auto's, thuisopladers en andere handige dingen zoals voor laadpaalabonnementen, dat stimuleert ook het elektrisch rijden namelijk.”

17
-ein

Veel ideeën gaan over het (privé)gebruik van ov stimuleren door persoonlijk gebruik van de zakelijke ov-kaart toe te staan.

“Rijkscollega's ontvangen een mobiliteitskaart voor dienstreizen en eventueel voor het woon-werkverkeer. Dit is een fijne arbeidsvoorwaarde, voor mij persoonlijk vooral de mogelijkheid die geboden wordt voor het woon-/werkverkeer. Het zou nog fijner zijn als je die kaart ook kunt gebruiken om voordelig(er) privéreizen te maken met het openbaar vervoer. Bijv. in de vorm van een geboden IKB-optie. Dit stimuleert om de auto, of een ander vervuילend vervoersmiddel, niet meer of minder te nemen en daarmee een bijdrage te leveren aan minder uitstoot en dus aan een duurzame variant van reizen. Ook is hierdoor minder verkeer op de weg.”

18

Deelvervoer

Ideeën over deelvervoer waren onder meer:

“Het vergoeden van verschillende vervoersmiddelen voor woon-werkverkeer. Op dit moment is het zo dat

mensen een keuze maken per dag (fiets, ov, auto). Voor veel collega's van mij geldt echter dat ze het meest duurzaam én tijdsefficient naar het werk zouden kunnen reizen met een combinatie van modaliteiten. Dus je gaat met de auto naar een ov-hub (een station of busknooppunt) en pakt daar een trein of bus en sluit je reis af met een ov-fiets of een stukje wandelen. Of je fietst eerst met je e-bike 10 km en stapt dan over op het ov. In die gevallen zou je nu moeten kiezen voor welk deel van de reis je een vergoeding zou krijgen. Ik wil echter pleiten voor een vergoeding

voor alle modaliteiten gedurende één reis. Ik hoop daarmee dat verstokte autogebruikers ook gemotiveerd worden om deels met het ov te komen.”

“Er is te veel autobezit voor weinig gebruik. Idee: een deelauto-abonnement voor privégebruik een IKB-doel maken. Verleiding bieden aan twijfelaars om hun auto te verkopen en in te stappen in de deeleconomie.

Zo kan het autobezit nog verder omlaag en stimuleert dit de hele dynamiek waarin er besloten wordt om wel of geen autobezitter te worden. Deelauto's voor langere ritten wegen financieel nu nog niet. Dit is een kans voor arbeidsvoorwaarden!”

19

Stimuleren fietsen

Het uitbreiden van de regeling voor fietsen werd meerdere keren genoemd. Denk hierbij aan een vergoeding voor stalling, onderhoud, de aanschaf van accessoires zoals een helm, of zelfs het mogelijk maken dat iedereen een fiets kan aanschaffen vanuit de regeling.

“De huidige cao heeft de ongewenste prikkel om elke vijf jaar een nieuwe fiets aan te schaffen in plaats van in onderhoud te investeren. Hierdoor worden fietsen minder goed onderhouden en sneller afgedankt dan nodig is. Zonde! Concreet: de jaarlijkse onderhoudsbeurt inclusief kleine reparaties voor mijn zes jaar oude fiets kost me zo’n € 75 terwijl ik in aanmerking kom voor een gratis nieuwe fiets. Idee: de keuze aanbieden om jaarlijks onderhoud van de fiets te vergoeden, in

plaats van elke vijf jaar een nieuw exemplaar aan te schaffen. Dat is goedkoper én duurzamer. Bijvangst is de opbrengst voor lokale fietsmakers.”

“Door de woon-werkverkeerregeling flexibeler te maken, zal een groep medewerkers worden gestimuleerd om, ten minste een deel van het jaar, vaker gebruik te maken van de fiets. Ik reis op twee verschillende manieren van huis naar kantoor. De eerste variant is deels fietsen (6,5 kilometer), en het laatste stuk met de trein (zogenaamd voortraject). De tweede variant is helemaal fietsen (17 kilometer). In de periode oktober-maart is variant 1 mijn dominante reiswijze. In de periode april-september variant 2. Het allerliefst zou ik het hele jaar willen reizen volgens variant 2, maar in de donkere maanden voel ik me als fietser onvoldoende veilig in het

verkeer. Het huidige vergoedingsstelsel in de woonwerk-verkeerregeling sluit niet aan bij het reisgedrag van mensen zoals ik. Het is namelijk zo dat wanneer je gebruikmaakt van de ov-mobiliteitskaart voor het woon-werkverkeer (wat ik doe voor reisvariant 1), de regeling ervan uitgaat dat die kaart alle reisdagen wordt gebruikt. Je kunt dan geen aanspraak meer maken op een ‘vergoeding eigen vervoer’ (die zou passen bij mijn reisvariant 2). Dit heb ik geverifieerd bij een vervoerscoördinator van P-Direkt en hij bevestigt dit. Dit vraagt om een wijziging van de regeling en een aanpassing van het registratiesysteem in P-Direkt. Mijn inschatting is dat daar geen hele bergen werk voor hoeven te worden verzet: implementatie is relatief goed te doen.”

20

Sport

Een aantal ideeën gaan over sporten.

“Duurzaamheid is een breed begrip. Het gaat erom dat je op een verantwoordelijke wijze met de energie en hulpmiddelen die je hebt, omgaat. Duurzaamheid gaat voor mij ook over eerlijk verdelen en iedereen dezelfde mogelijkheden bieden. Mijn idee is dat medewerkers van de Rijksoverheid fit en gezond aan het werk kunnen blijven gaan. Ik stel daarbij voor om bedrijfsfysio toe te voegen aan de cao zodat alle medewerkers een aantal sessies kunnen bijwonen om arbeidsgerelateerde klachten op te lossen.”

“Zitten is het nieuwe roken. Wij zitten veel. Door dit idee worden medewerkers gestimuleerd om meer te bewegen. Dit kan leiden tot een lager ziekteverzuim, vitalere medewerkers en minder overgewicht. Mijn idee sluit misschien niet meteen aan bij een van de duurzaamheidsthema’s maar sporten is gezond! Veel

ambtenaren die bij het Rijk werken hebben veelal zittend werk. Al dat zitten is niet goed voor mensen! Sporten en/of bewegen zorgt voor actieve en gemotiveerde medewerkers. En ook voor goede ideeën, want even een rondje hardlopen of wandelen in je pauze kan je zomaar nieuwe inspiratie geven. Er zijn ook verschillende onderzoeken dat sportende medewerkers minder vaak en vooral kortere verzuimperiodes hebben, dan niet-sportende collega’s. Is het niet leuk om medewerkers die veel bewegen te belonen? Het idee wordt al door bijvoorbeeld de a.s.r. Vitality uitgevoerd. Je krijgt dan beloningen bij inspanning! Het idee is om iets te ontwikkelen, bijvoorbeeld een app, voor ambtenaren zodat zij door middel van een actieve levensstijl meer vakantiedagen kunnen sparen of een andere beloning kunnen krijgen.

21

Repareren

Veel ideeën gaan over het vergoeden van reparaties aan de fiets of andere producten die je via het IKB kunt aanschaffen:

“Bij het fietsplan of het aanschaffen

van nieuwe apparatuur en thuiswerkmeubilair, is nieuw nu de standaard. Het lijkt mij mooi als ook het repareren van de spullen die je al hebt tot een zekere hoogte vergoed kan worden. Dit stimuleert om je eigen spullen te houden en daarmee verminder je het almaar consumeren en aanschaffen van nieuwe spullen.”

“Maak de € 500 Euro fietsvergoeding in P-Direkt beschikbaar voor reparatie en onderhoud van bestaande fietsen. Dan wordt het een potje dat iedere medewerker gedurende vijf jaar kan inzetten naar eigen inzicht: of reparatie of aankoop van een nieuwe fiets. Goede fietsen gaan per definitie langer mee dan vijf jaar”

“Een nieuwe werknemer kan direct aanspraak maken op de bestaande werkgeversbijdrage fiets van € 500. Maar waarom zou een nieuwe collega direct een nieuwe fiets, of überhaupt een nieuwe fiets, moeten kopen om van dit voordeel te genieten? Wellicht heeft diegene zelf al een fiets die alleen een beetje opgeknapt moet worden. Ik stel voor dat werknemers hun fietsvergoeding ook kunnen gebruiken voor reparaties van hun eigen fiets. Zelf ben ik op 1 september in dienst gekomen bij de Rijksoverheid. Ik heb een goede (vintage) fiets die ik niet zou willen inruilen voor een ander, maar er kan zeker wat aan gerepareerd worden. Op dit moment krijgt men een

kilometervergoeding, ook bedoeld om onderhoud aan de fiets te laten plegen. Maar dat betekent dat ik van het voordeel van de werkgeversbijdrage geen gebruik kan maken. De werkgeversbijdrage openstellen voor reparaties of upgrades van een bestaande fiets staat meer mogelijkheden toe dan alleen een nieuwe fiets plus accessoires. Dit verlengt de levensduur van bestaande fietsen. Het stimuleren van ambtenaren om voorwerpen in hun omgeving te repareren in plaats van te vervangen is sowieso een goede insteek.”

“Ons idee gaat voornamelijk over tegengaan van het overmatig weggooien van oude spullen. Het helpt mensen ook om zelfredzamer te zijn en dingen zelf te kunnen repareren. Veel spullen kunnen nog prima een tweede leven krijgen in

plaats van ze weg te gooien. Ons idee heeft twee onderdelen: mensen stimuleren om te repareren en om tweedehands te kopen. Als er iets kapotgaat in huis, hebben we niet allemaal de vaardigheden om dat zelf te repareren terwijl dat soms eenvoudig kan. Denk bijvoorbeeld aan een koffiezetapparaat of een bureaustoel. Als werkgever zou je werknemers hierbij kunnen helpen door reparatiecafés of betaalbare cursussen, om zelf de vaardigheden op te doen om dingen te kunnen repareren, te organiseren. Als werknemer word je gesteund in het aanschaffen van verschillende dingen die nodig zijn voor je werk zoals een fiets, bureaus, schermen, en andere thuiswerkspullen. Het zou goed zijn om te stimuleren en het mogelijk te maken voor werknemers om die spullen tweedehands te kopen.

Deze brochure is een uitgave van:

Rijksoverheid

Postbus 00000 | 2500 aa Den Haag

t 0800 646 39 51 (ma t/m vrij 9.00 – 21.00 uur)

December 2023 | Publicatie-nr. 104969

Nawoord

Alle informatie over de actuele stand van zaken van de pilot verduurzaming CAO Rijk is te vinden op: [Pilot duurzame cao | CAO Rijk](#)

Wil je meer weten over de verduurzaming van de bedrijfsvoering van het Rijk, kijk dan op: www.denkdoeduurzaam.nl

Denk Doe Duurzaam

• • • meer voor elkaar